

Hakkame rääkima tund 2

Nominien perusmuoto: yksikön genetiivi

Koska gen. loppu -n on kadonnut, päättyy viron nominien gen. aina **vokaaliin**. Se on sanan vartalovokaali (voi olla kadonnut nominatiivista, genetiivissä säilynyt).

Y.gen. esiintyy vokaalivartalo ja sitä pidetään viron kieliopissa nominin perusmuotona ja siitä muodostetaan kaikki muut yksikön sijamuodot (paitsi nominatiivi ja partitiivi) sekä monikon nominatiivi lisäämällä sijapäätte.

Sanakirjoissa on usein ainoana sanan nom.muoto.

Nom. lopussa V, NOM=GEN

NOM:

Emä tuleb 'äiti tulee'

Maja on suur 'talo on iso'

Aasta lõpeb 'vuosi
päättyy'

Õpetaja ootab 'opettaja
odottaa'

GEN:

Emä töö 'äidin työ'

Maja taga 'talon takana'

Aasta pärast 'vuoden
kuluttua'

Õpetaja nimi 'opettajan
nimi'

Poikkeus:

*meri : mere, nimi : nime, lumi : lume, hani :
hane, suvi : suve*

NOM lopussa C, vanhemmissa sanoissa alkup. vartalovokaali tulee takaisin:

- *mets : metsa, saun : sauna, laev: laeva, sadam : sadama, linn : linna, tänav : tänava, nädal : nädala*
- *suur : suure, järv : järve, laps : lapse, keel : keele, uks : ukse, peatus : peatuse, luuletus : luuletuse*
- *kool : kooli, paber : paberi, korter : korteri, telefon : telefoni, reis : reisi, arst : arsti, pliiats : pliiatsi*
- *laul : laulu, kohvik : kohviku, õnnelik : õnneliku, kirjanik : kirjaniku, õpik : õpiku, raamat : raamatu, tüdruk : tüdruku*

Huom!

nai/ne : nai/se

soomla/ne : soomla/se

ôpila/ne : ôpila/se

inime/ne : inimese

väike(ne) : väike/se

päike(ne) : päike/se

lühike(ne) : lühike/se

ôhuke(ne) : ôhuke/se

ese : ese/me

habe : habe/me

liige : liik/me

mitu : mit/me

töö/kas : töö/ka

ande/kas : ande/ka

kunin/gas : kunin/ga

kasu/kas : kasu/ka

naab/er : naab/ri

teat/er : teat/ri

sôb/er : sôb/ra

tüt/ar : tüt/re

pime : pime/da

hele : hele/da

tume : tume/da

hôre : hôreda

nel/i : nel/ja

kir/i : kir/ja

tüh/i : tühja

kar/i : kar/ja

kes : kelle

mis : mille

see : selle

too : tolle

Y. GEN + d = M. NOM

Y.nom

Y.gen

M.nom

andekas sõber
töökas arst
pime kohvik
õnnelik inimene

andeka sõbra
tööka arsti
pimeda kohviku
õneliku inimese

andeka/d sõbra/d
tööka/d arsti/d
pimeda/d kohviku/d
õnneliku/d inimese/d

NB! see 'täma, se' : *need* 'näma, ne'

Verbin taivutus: PREESENS

- × 1. Kun infinitiivi on vahva-asteinen (tunnus V + da tai Ø), preesens on heikkoasteinen.

<i>luge/da:</i>	<i>loe/n</i>	<i>loe/me</i>	<i>sõita:</i>	<i>sõida/n</i>	<i>sõida/me</i>
	<i>loe/d</i>	<i>loe/te</i>		<i>sõida/d</i>	<i>sõida/te</i>
	<i>loe/b</i>	<i>loe/vad</i>		<i>sõida/b</i>	<i>sõida/vad</i>

Myös: *rääki/da : räägi/b*, *mahtu/da : mahu/b*, *pida/da : pea/b*, *sündi/da : sünni/b*,
sada/da : saja/b, *sulge/da : sule/b*, *võtta : võta/b*, *võita : võida/b*, *maksta*
: maksa/b, *jõuda : jõua/b*, *saata : saada/b*, *anda : anna/b*, *leida : leia/b*, *tunda :*
tunne/b, *teada : tea/b*.

2. Kun inf. on heikkoasteinen (tunnus V + ta tai C + da), preesens on vahva-asteinen.

a) supistumaverbit (vokaalivartalo)

<i>osa/ta :</i>	<i>oska/n</i>	<i>oska/me</i>	<i>haka/ta:</i>	<i>hakka/n</i>	<i>hakka/me</i>
	<i>oska/d</i>	<i>oska/te</i>		<i>hakka/d</i>	<i>hakka/te</i>
	<i>oska/b</i>	<i>oska/vad</i>		<i>hakka/b</i>	<i>hakka/vad</i>

Myös: *ooda/ta : oota/b*, *vaada/ta : vaata/b*, *puha/ta : puhkab*.

b) konsonanttivartalo

õmmel/da : õmble/n, *ütel/da : ütle/n*, *võidel/da : võitle/n*, *mõtelda : mõtlen*.

NB! *tuu/a : too/n*, *juu/a : joo/n*, *luu/a : loo/n*, *süü/a : söö/n*, *lүү/a : löö/n*.

NB! *minna: lähe/n*, *lähe/d*, *lähe/b*, *lähe/me*, *lähe/te*, *lähe/vad*.

Kieltosana

Virossa on kaksi kieltosanaa: ei ja mitte. Kieltosanaa ei käytetään finiittimuodoissa, kieltosanaa mitte infinitiivimuotojen ja muiden sanaluokkien yhteydessä.

Õppimine on valgus, mitteõppimine pimedus.

Oppiminen on valo, oppimattomuus (= ei-oppiminen) pimeys.

Mitte eestlased, vaid soomlased.

Ei virolasiet vaan suomalaiset.

Kas sa võid mitte vastata?

Voitko olla vastaamatta (= ei vastata)?

Kieltomuoto

Kieltosana ei on taipumaton.

ma

sa

ta

me

te

nad

*ei loe, ei õpi, ei oska, ei hakka, ei sõida, ei tea,
ei ütle, ei too, ei lähe ...*

Kysymyssanat

- ✓ **kes?** kuka
- ✓ **mis?** mikä
- ✓ **kus?** missä
- ✓ **kas?** -ko, -kö
- ✓ Kysymyslauseen muodostaminen:
kysymyssana + persoonapronomini + verbi
(+ muut sanat)